

EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA
EGÉSZSÉGÜGYÉRT FELELŐS ÁLLAMTITKÁR

Iktatószám: 11/9962-3/2021/KODIF
Hiv. szám: IV/2171-4/2021
Tárgy: a IV/2171-4/2021. ügyszámú
indítvánnyal összefüggő vélemény

Alkotmánybíróság
Budapest
Donáti u. 35-45.
1015

Az Alkotmánybíróság honlapján közzétett IV/02171/2021. számú ügyben az alkotmányjogi panaszt előterjesztő indítványozó kérte az Alkotmánybíróságtól, hogy elsősorban semmisítse meg a koronavírus elleni védetség igazolásáról szóló 60/2021. (II. 12.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Rendelet) egészét, másodsorban pedig állapítsa meg, hogy a Rendelet 1.§ (1) bekezdés a) és b) pontja és a (2) bekezdése, továbbá a 2. §-a ellentétes az Alaptörvény II. cikkével, a III. cikk (1) és (2) bekezdésével, a XV. cikk (1) és (2) bekezdésével, a XVI. cikk (1) bekezdésével, a XX. cikk (1) bekezdésével és a XXVII. cikk (1) bekezdésével, és kérte, hogy az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 41. § (1) bekezdése alapján semmisítse meg azokat.

Mindezekon túl indítványozó hivatkozik arra is, hogy a művelődésre és kikapcsolódásra szolgáló létesítmények esetében a védetség igazolvány kizárja őt és a gyermekeit a látogatók köréből, ezáltal megvonja tőlük a művelődés jogát, az az Alaptörvény XI. cikk (1) bekezdésében és az Alaptörvény X. cikk (1) bekezdésében biztosított alapjogaikkal ütközik.

Indítványozó utal arra is, hogy – az Alaptörvény III. cikk (2) és XVI. cikk (3) bekezdésén kívül – valamennyi, fent megjelölt alapvető jog sérelme az indítványozó és az általa képviselt kiskorú gyermekei tekintetében is felmerül.

Az indítványozó álláspontja szerint az Alaptörvény 53. cikk (2) bekezdés szerinti jogalkotói hatáskör gyakorlására, így a veszélyhelyzeti jogalkotásra járványveszély esetén nincs alaptörvényi felhatalmazás. A Rendelet megalkotása továbbá a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény előírásainak sem felel meg, mert a hatásvizsgálat mellőzésével meghozott jogszabály érvelése szerint érvénytelen. (2) A Rendelet súlyosan és diszkriminatív módon korlátozza a magyar állampolgárok jelentős részének alapjogait; a védettség definíciójának és a védettek körének meghatározása hibás és megtévesztő, mert a T-sejtes immunitással rendelkező személyeket annak ellenére zárja ki a védettek köréből, hogy az sem egészségügyileg, sem tudományosan nem igazolható.

Az Abtv. 57. § (1b) bekezdésében foglaltak alapján - mint a jogszabály megalkotásában közreműködő - az ügyben kialakított jogi-szakmai álláspontomról az alábbiak szerint tájékoztatom a Tisztelt Alkotmánybíróságot.

1.

Az indítványra vonatkozó tartalmi követelményeket az Abtv. 52. §-a rögzíti, amely szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. Indítványozó elsődlegesen a Rendelet egészének megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságtól, de ezen indítványi elem esetében azonban az indítványozó nem teljesítette sem az Alkotmánybíróság által vizsgálandó jogszabályi rendelkezés egyértelmű megjelölésének, sem pedig az arra vonatkozó kötelezettséget, hogy pontosan meghatározza, hogy mely jogszabályi rendelkezés milyen okból, melyik alapvető jogát sérti. **Mindezekre tekintettel az alkotmányjogi panasz ezen indítványi elem tekintetében nem teljesíti a határozott, egyértelmű kérelem törvényi követelményét.**

Indítványozó a másodlagos kérelmében a Rendelet 1. § (1) bekezdésének a) és b) pontja, (2) bekezdése, és 2. §-a megsemmisítését kérte. Ezen indítványi elem tekintetében azonban nem állapítható meg egyértelműen, hogy az indítványozó kérelme pontosan miként értelmezhető a támadott rendelkezések és a rendelet egésze relációjában, amennyiben ugyanis az Alkotmánybíróság a Rendelet indítványozó részéről megjelölt rendelkezéseit megsemmisítené, abban az esetben a Rendelet további előírásai értelmezhetlenné válnának.

2.

Az Alaptörvény indítványban megjelölt, sérülni vélt rendelkezéseivel összefüggésben kiemelendő, hogy az indítványozó az alkotmányjogi panaszában jellemzően csupán általánosságban állítja, hogy a Rendelet sérti az Alaptörvény részéről megjelölt rendelkezéseit, érdemi, alkotmányjogilag értékelhető érvelést azonban nem ad elő arra vonatkozóan, hogy a Rendelet pontosan melyik rendelkezése miatt sérti az Alaptörvény mely rendelkezését.

Fentieket támasztják alá az indítványból kiemelt alábbi idézetek:

–„A Rendelet sérti az én és gyermekeim Alaptörvény II. cikk szerinti emberi méltósághoz való jogát, az Alaptörvény III. cikk (1) bekezdése szerinti embertelen, megalázó bánásmód tilalmát, valamint az Alaptörvény II. cikk (2) bekezdése szerinti, tájékoztatáson alapuló, önkéntes

hozzájárulás nélkül orvosi vagy tudományos emberkísérlet végzésének tilalmát, amelyeket rendkívüli jogrend esetén sem lehet korlátozni. Sérti továbbá az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésében meghatározott, törvény előtti egyenlőséghez fűződő alapjogomat, mivel az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésébe ütköző módon engem és gyermekeimet hátrányosan megkülönböztetnek, valamint sérti gyermekeim Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdése szerinti megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéshez való jogát, és az Alaptörvény XX cikk (1) bekezdésébe ütköző módon sérti a testi lelki egészséghez fűződő alapjogomat. Korlátozza az Alaptörvény XXVII. cikk (1) és (2) bekezdése szerinti szabad mozgáshoz és tartózkodási hely szabad megválasztásához fűződő alapjogunkat. ”, (Ld. indítvány 2. oldal II. pontjának 3. bekezdése),

-,„A Rendelet „védett” személyekkel és védettségi igazolvánnyal kapcsolatos rendelkezései kegyetlen, embertelen, megalázó bánásmódnak és egyfajta büntetésnek (joghátránynak) tekintendők, és így az Alaptörvény III. cikk (1) bekezdésébe, illetve az emberi méltóság sérthetlenségét deklaráló II. cikkébe is ütköznek. ”. (Ld. indítvány 12. o. 1. és 2. bekezdés)

-,„A Rendelet 1. § (I) bekezdés b) pontja, azaz a védettségi igazolvány oltáshoz kötése sérti az Alaptörvény III. cikk (2) bekezdését, amely szerint: „ Tilos emberen tájékoztatáson alapuló, önkéntes hozzájárulása nélkül orvosi vagy tudományos kísérletet végezni, ”, (Ld. indítvány 11. o. 2. bekezdés).

E megállapítással összefüggésben utalunk az Alkotmánybíróság 27/2021. (XI. 5.) AB határozatára (Indokolás [63]), amelyben rámutatott a testület, hogy a határozat alapját képező indítványok - a tárgybeli indítványhoz hasonlóan - nem tartalmaztak érdemi alkotmányjogi indokolást az Alaptörvény III. cikk (2) bekezdésének vélt sérelme kapcsán, ezért e tekintetben azok nem voltak elbíráhatóak.

„Az Alaptörvény III. cikk (2) bekezdésével összefüggésben felhívott önkéntes hozzájárulás nélküli, emberen végzett orvosi vagy tudományos kísérlet tilalmának megsértésével kapcsolatos indítványelemet egyik indítvány sem támasztotta alá érdemi indokolással, de még csak nem is valószínűsítette ennek a lehetőségét. A tiltott emberkísérlettel kapcsolatos indítványelemek a gondolat pusztá felvetésén túl alkotmányjogi indokolást nem tartalmaznak. Az elégtelen alkotmányjogi indokolás az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az érdemi elbírálás akadályát jelenti {3015/2015.27.) AB végzés, Indokolás [13]; 3119/2020. (V. 8.) AB végzés, Indokolás [7]} ”.

Az Alkotmánybíróság egészségügyi dolgozók kötelező védőoltása kapcsán - a IV/3010/2021. számú ügyben - hozott határozatára, amelynek tájékoztató jelleggel közzétett nem hivatalos szövegében a testület az alábbi érvelést követően leszögezte, hogy „nem lehet arra a következtetésre jutni, hogy a koronavírus elleni oltási program az Alaptörvény III. cikk (2) bekezdés szerinti „kísérletnek” minősülne”.

3.

Megjegyzendő továbbá, hogy az indítványozó számos, - valamely alapvető jog sérelmét állító - megjegyzése nem a Rendeletre vonatkozik, hiszen annak nincs olyan rendelkezése, amely a védettségi igazolvánnyal nem rendelkezők tekintetében bármely joghátrányt írna elő, vagy kizárna bármely védettségi igazolvánnyal nem rendelkező személyt bizonyos jogok, vagy

tevékenységek gyakorlásából. Az indítványozó alábbi állításai tehát nincsenek összefüggésben a Rendelet szabályaival:

„Az, hogy a védettségi igazolvánnyal nem rendelkező szülők kiskorú gyermekei nem tudnak sportolni, sérti a kiskorú indítványozók Alaptörvény XX. cikkében rögzített alapjogát.”, (Ld. indítvány 13. oldal 3. bekezdés),

„A fenti tevékenységek védettségi igazolványhoz kötése a szabad mozgásunkban korlátoz bennünket, ami ellentétes az Alaptörvény XXVII. cikk (1) bekezdésében rögzített alapjogunkkal is indítvány 13. oldal 7. bekezdés),

„Az, hogy a művelődésre és kikapcsolódásra szolgáló létesítményeknél a védettségi igazolvány kizár minket a látogatók köréből és megvonja tőlünk a művelődés jogát, ütközik az Alaptörvény XI. cikk (1) bekezdésében és az Alaptörvény X. cikk (1) bekezdésében biztosított alapjogainkkal. Kiskorú indítványozók esetében a Rendelet hátrányosan érinti az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdésében rögzített alapjogukat is, miszerint minden gyermeknek joga van a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz. Valamint korlátozza az Alaptörvény XVI. cikk (3) bekezdésében biztosított alapjogomat is, mivel mint szülő így nem tudom biztosítani kiskorú indítványozó és a többi gyermekük taníttatását. (Ld. indítvány 14. oldal 4-5. bekezdés)

„Az egészségügyi ellátás védettségi igazolványhoz kötése sérti az Alaptörvény XX. cikkében meghatározott testi és lelki egészséghez fűződő alapjogomat. ” (Ld. indítvány 14. oldal 8. bekezdés).

„(...) A társadalmi élet egyes területeiről történő kizárás kimeríti az embertelen, megalázó elbánás fogalmát. ”. (Ld, indítvány 12. o. 1. bekezdés)

Fentiek alapján megállapítható , hogy az indítványozó az alkotmányjogi panaszában nem adott elő alkotmányjogilag értékelhető indokolást arra vonatkozóan, hogy a **Rendelet mely rendelkezése pontosan milyen okból ütközik az Alaptörvény sérülni vélt II. cikk (1) bekezdésébe, III. cikk (1) és (2) bekezdésébe, X. cikk (1) bekezdésébe, XI. cikk (1) és (3) bekezdésébe, XVI. cikk (1) bekezdésébe, XX. cikk (1) bekezdésébe, valamint XXVII. cikk (1) bekezdésébe, XX. cikk (1) bekezdésébe, valamint XXVII. cikk (1) bekezdésébe, ezért az indítvány nem felel meg a befogadhatóság törvényi feltételeinek.**

4.

Azon indítványozói kérelemmel összefüggésben, amely szerint „Kérem az Alkotmánybíróságot, vizsgálja meg a Rendelet nemzetközi szerződésekkel, különösen a PPJNE-vel való összhangját az alábbi észrevételek tehetőek.

Az Alkotmánybíróság a 3238/2021. (VI. 4.) AB végzésében hangsúlyozta, hogy: „az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés f) pontja alapján a jogszabályok nemzetközi szerződésbe ütközésének vizsgálatát az indítványozók kezdeményezésére, illetve bármely eljárása során hivatalból végzi. Az eljárást az országgyűlési képviselők egynegyede, a Kormány, a Kúria elnöke, a legfőbb ügyész, valamint az alapvető jogok biztosa indítványozhatja. A bíró - a bírósági eljárás felfüggesztése mellett — az Alkotmánybíróság eljárását kezdeményezi, ha az előtte folyamatban levő egyedi ügy elbírálása során olyan jogszabályt kell alkalmazni, amelynek nemzetközi

szerezésbe ütközését észleli [Abtv. 32. § (2) bekezdés]. Mivel a fentiek alapján a jogszabály nemzetközi egyezménybe (az EJEE-be) ütközésének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítvány nem jogosulttól származó, az Alkotmánybíróság az indítványt ebben a vonatkozásban érdemben nem vizsgálhatta”.

A testület a 27/2021. (XI. 5.) AB határozatában (Ld. Indokolás [56]) pedig egyértelműen leszögezte, hogy „Az alkotmányjogi panasz eljárásban folytatott vizsgálat mércéje minden esetben az Alaptörvény, ez következik az Abtv. 26. § (2) bekezdés a) pontjának „alaptörvény-ellenes jogszabály” fordulatából: az Alkotmánybíróság ugyanis „a panasz eljárásban — mint az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve - alkotmányossági szempontú vizsgálatot folytathat le {3179/2013. (X. 9.) AB végzés, Indokolás [7]}” {3079/2021. (III. 4.) AB végzés, Indokolás [23]}. Ennek megfelelően azok az indítványelemek, amelyek a támadott szabályozás Alaptörvényen kívüli jogforrásokkal - így a GDPR-ral és az Fttv.-vel, az ET közgyűlési határozattal, az EJENY-nyel, az Egyezségokmánnyal, a Chartával, az Oviedói Egyezményvel, a Gyermejjogi Egyezményvel, illetve az EJ EB döntéseivel - való összeütközésére hivatkoznak, érdemi elbírálásra ugyancsak alkalmatlanok. ”

Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint tehát nem alkalmasak érdemi elbírálásra az indítványnak azon elemei, amelyek a Rendelet uniós és nemzetközi jogi jogforrásokkal való összeütközésére hivatkoznak.

5.

Azon indítványi elemmel összefüggésben, amely szerint

„A Rendelet az Alaptörvény 53. cikk (2) bekezdésében meghatározott jogalkotói hatáskörben lett megalkotva, annak ellenére, hogy az Alaptörvény nem rendelkezik járványveszély esetére ilyen jogi lehetőségről. ”, a befogadhatóság vizsgálata körében megjegyezhetőek az alábbiak.

Az Alkotmánybíróság a 3238/2021. (VI. 4.) AB végzésében (Indokolás [27]) megjegyezte „a Rendelet egészének alaptörvény-ellenességét az Alaptörvény 53. § (1) és (2) bekezdéseibe ütközését állító indítványi résszel összefüggésben, hogy az Alkotmánybíróság töretlen gyakorlata szerint az olyan alaptörvényi rendelkezés, amelynek címzettje nem az indítványozó, számára jogot nem biztosít, így az nem minősül az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának, ezért arra alkotmányjogi panasz egyébként sem alapítható {lásd pl. 3267/2014. (XL 4.) AB végzés, Indokolás [13]; 3039/2015. (II. 20.) AB végzés, Indokolás [17]}”. ”,

Az Alkotmánybíróság gyakorlata alapján tehát egyértelmű, hogy az Alaptörvény 53. cikk (2) bekezdésének sérelmére nem alapíthatja az indítványozó az alkotmányjogi panaszát.

Veszélyhelyzetben pedig a Kormány - az indítványozó vélekedésével ellentétben - az Alaptörvény 53. cikk (2) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján „(...) rendeletet alkothat, amellyel - sarkalatos törvényben meghatározottak szerint - egyes törvények alkalmazását felfüggesztheti, törvényi rendelkezésektől eltérhet, valamint egyéb rendkívüli intézkedéseket hozhat.

Az Indítványozó részéről sérülni vélt valamennyi alaptörvényi rendelkezéssel összefüggésben mindenekelőtt az alábbi megjegyzések tehetőek.

Az Indítványozó álláspontja szerint a Rendelet támadott szabályai nem tesznek eleget az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében rögzített mércének.

A fenti indítványozói megállapítással összefüggésben előjáróban megjegyzendő, hogy a Kormány a 2021. február 8-án hatályba lépett - a veszélyhelyzet kihirdetéséről és a veszélyhelyzeti intézkedések hatálybalépéséről szóló - 27/2021. (I. 29.) Korm. rendelet 1. §-ában hirdette ki Magyarország egész területére a jelenleg is fennálló - a különleges jogrendként egyik típusának minősülő - veszélyhelyzetet az élet- és vagyónbiztonságot veszélyeztető tömeges megbetegedést okozó SARS- CoV-2 koronavírus-világjárvány következményeinek elhárítása, valamint a magyar állampolgárok egészségének és életének megóvása érdekében.

Az Indítványozó részéről kifogásolt Rendelet hatályát a Kormány az Alaptörvény 53. cikk (3) bekezdése, valamint a koronavírus-világjárvány elleni védekezésről szóló 2021. év I. törvény 2. § (1) bekezdése szerinti országgyűlési felhatalmazás alapján, a 2021. február 8. napjával kihirdetett veszélyhelyzettel összefüggő rendkívüli intézkedések hatályának újbóli meghosszabbításáról szóló 271/2021, (V. 21.) Korm. rendelet 1. § 73.-a szerint a koronavírus-világjárvány elleni védekezésről szóló 2021. évi I. törvény hatályvesztéséig, vagyis 2022. január 1. napjáig meghosszabbította.

A Rendelet tehát - az Indítványozó állításával ellentétben nem március 8-án, hanem - február 13-án lépett hatályba, vagyis azt a jogalkotó (a különleges jogrend egyik formájának minősülő) veszélyhelyzetben, az Alaptörvény - fentebb hivatkozott - 53. cikk (2) bekezdésében meghatározott felhatalmazás alapján, a Kat. 51/A. §-ára figyelemmel alkotta meg. Az Alaptörvény 54. cikk (1) bekezdése pedig akként rendelkezik, hogy „**Különleges jogrendben az alapvető jogok gyakorlása - a II. és a III cikkben, valamint a XXVIII. cikk (2)-(6) bekezdésében megállapított alapvető jogok kivételével - felfüggeszthető vagy az I cikk (3) bekezdése szerinti mértéken túl korlátozható**”.

A különleges jogrend egyik formájaként érvényesülő veszélyhelyzetben tehát az indítványozó állításával ellentétben nem az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése, hanem az 54. cikk (1) bekezdése szerinti alkotmányossági mérce alkalmazandó az egyes alapjogok korlátozása alkotmányosságának megítélése körében (kivételek pedig kizárólag az Alaptörvény 54. cikk (1) bekezdésében kivételként rögzített alapjogok minősülnek).

Az előbbieken írottakkal összefüggésben érdemes felhívni a figyelmet az Alkotmánybíróság 23/2021. (VII. 13.) AB határozatának azon releváns megállapításaira, amelyekben a testület az alapvető jogok koronavírus-járványra tekintettel történő felfüggesztésének és korlátozásának alkotmányos célja, szükségessége, valamint arányossága kapcsán foglalt állást.

E határozatban az Alkotmánybíróság rámutatott, hogy „(...) [Különleges jogrend idején a jogalkotó az Alaptörvény 54. cikk (1) bekezdése alapján, az ott meghatározott kivételektől eltekintve hozhat olyan rendkívüli intézkedéseket, amelyek ideiglenesen valamely alapjog gyakorlásának teljes felfüggesztésével járnak. Az ilyen rendelkezések célszerűségét az Alkotmánybíróság nem vitathatja, az viszont már alkotmányossági kérdés, hogy a jogkorlátozás megmarad-e az Alaptörvény keretei között”. (Indokolás [25])

Az alapjog-korlátozás céljával összefüggésben leszögezte, hogy a koronavírus-járvány leküzdése, ezen belül az egészségügyi, társadalmi és gazdasági hatásainak a csökkentése, a károk enyhítése olyan célok, amelyek alkotmányosan igazolják az alapjogok korlátozását

(...). Az alapjog korlátozásának tehát alkotmányosan igazolható, legitim célja van. (Indokolás [26])

Megjegyzendő, hogy az előbbieket a testület a 15/2021. (V. 13.) AB határozat (Indokolás [39]) is leszögezte „Általánosságban kijelenthető: a koronavírus-járvány leküzdése, ezen belül az egészségügyi, társadalmi és gazdasági hatásainak a csökkentése, a károk enyhítése olyan célok, amelyek alkotmányosan igazolják az alapjogok korlátozását, így a közérdekű adatok megismeréséhez való jognak a korlátozását is.

E körben arra is rámutatott, hogy a pandémia sok ezer ember életét követelte, egészségét tette tönkre és felbecsülhetetlen gazdasági és társadalmi károkat okozott. Az ezzel szembeni védekezés, a kockázatok lehetőség szerinti minimalizálása az állam kiemelkedő, alkotmányosan igazolt célja. (...)”. (23/2021. (VII. 13.) AB határozat, Indokolás [31])

Az alapjogok korlátozásának, illetve felfüggesztésének arányosságát érintően rögzítette, hogy az „(...) legfeljebb addig állhat fenn, amíg a rendkívüli jogrend elrendelésének feltételei fennállnak, és a rendkívüli jogrend kihirdetésre is került. Az arányosság garanciája — melyet az Alaptörvény 54. cikk (3) bekezdése kifejezetten és kényszerítően tartalmaz - ebben a tekintetben tehát az intézkedés fogalmilag határozott időbeliségében valósul meg. A jogalkotó feladata annak eldöntése, hogy a különleges jogrend elrendelésének feltételei fennállnak-e, és ezzel párhuzamosan indokolt-e az ilyen jogrend szerinti rezsim alapján az alapjogok korlátozása, valamint milyen mértékű alapjog-korlátozás indokolt. ”. (23/2021. (VII. 13.) AB határozat, Indokolás [24])

Az alapjog-korlátozás szükségessége tekintetében pedig rámutatott, hogy a koronavírus-járvánnyal szembeni védekezés számos alapjog gyakorlásának a korlátozásával jár. Az Alaptörvény különleges jogrendi szabályai a veszélyhelyzet idejére a Kormányt hatalmazzák fel arra, hogy határozza meg azokat az intézkedéseket, amelyek a veszélyhelyzet leküzdéséhez, a normális működés helyreállításához szükségesek. Veszélyhelyzet idején ezeknek az intézkedéseknek a politikai kontrollját az Országgyűlés, alkotmányossági kontrollját az Alkotmánybíróság látja el, amelynek működése különleges jogrend idején sem korlátozható [Alaptörvény 54. cikk (2) bekezdés], ”. (23/2021. (VII. 13.) AB határozat indokolás [27])

Leszögezte továbbá, hogy „ [Elsődlegesen célszerűségi kérdés annak megítélése, hogy milyen intézkedések szükségesek a koronavírus-járvány leküzdéséhez. Ezeknek felülvizsgálatára az Alkotmánybíróságnak sem hatásköre, sem eszköztára nincsen. Az egészségügyi, társadalmi és gazdasági kockázatok mérlegelésével a Kormány hatásköre és felelőssége a szükséges rendkívüli intézkedések bevezetése, amelyre veszélyhelyzet idején közvetlenül az Alaptörvény ad felhatalmazást. (...) Az alkotmányossági vizsgálat során az Alkotmánybíróság a korlátozások célszerűségét nem vizsgálhatja, azt azonban igen, hogy az alapjogot korlátozó szabály igazolható-e a veszélyhelyzettel szembeni védekezés jegyében. Az Alkotmánybíróságnak a vizsgálat keretében meg kell győződnie arról, hogy a támadott szabályozás alkalmas-e a különleges jogrend bevezetésére okot adó körülmények elhárítására, enyhítésére. ”. (23/2021. (VII. 13.) AB határozat, Indokolás [28])

Megjegyzendő, hogy az Eütv. 141. §. (1) bekezdése rögzíti, hogy **az állam – az e törvényben meghatározott keretek között – felelős a lakosság egészségi állapotáért, különösen azért, hogy az egészséghez szükséges feltételrendszer kialakításával lehetővé váljon a közösségek**

és az egyének számára egészségi állapotuk védelme és fejlesztése, valamint szükség esetén lehetséges mértékű helyreállítása.

A Rendelet támadott előírásai maradéktalanul megfelelnek az Alkotmánybíróság fenti határozatában rögzített alkotmányossági szempontoknak az alábbiakra tekintettel.

Mindenekelőtt megjegyzendő, hogy a Kormány a veszélyhelyzetben - az Alaptörvény felhatalmazása alapján - történő rendeletalkotása során felelősen jár el minden egyes korlátozó intézkedés bevezetése vagy fenntartása esetében, azok szükségességét és indokoltságát folyamatosan felülvizsgálja, melynek keretében minden esetben figyelembe veszi az Alkotmánybíróság határozataiban rögzített - így az előbbieken bemutatott 23/2021. (VII. 13.) AB határozatban foglalt - alkotmányossági szempontokat.

A Kormány tehát természetesen a támadott Rendelet védettségi igazolványra vonatkozó előírásai megalkotásakor is az említett szempontrendszer mentén mérlegelte annak szükségességét az alábbiakra tekintettel.

Az oltással összefüggésben hangsúlyozandó, hogy társadalom egészének érdeke a járvány elleni minél hatékonyabb védekezés, illetve annak minél hamarabbi leküzdése, amely kizárólag az oltottsági, és ezáltal védettségi arány növelésével, továbbá a védettség igazolására hivatott védettségi igazolvány alkalmazásával érhető el.

Az oltottság, vagy a felgyógyulás alapján kiadható védettségi igazolvány tehát hozzájárul a koronavírus-járvány terjedése elleni hatékony védekezéshez és annak leküzdéséhez, hiszen - ahogyan azt az Alkotmánybíróság megfogalmazta a már hivatkozott 27/2021. (XI. 5.) AB határozatában (Indokolás [91])- a „(...) védettséggel rendelkező személyek kisebb arányban vannak kitéve a megfertőződés veszélyének, kisebb eséllyel adják tovább a fertőzést, illetve - megfertőződés esetén - a betegség akár tünetmentesen, de valószínűsíthetően kevésbé súlyos szövődményekkel zajlik le szervezetükben.

A fenti, tudományosan igazolt megállapítást is figyelembe véve kijelenthető, hogy a védettségi igazolvány bevezetése és alkalmazása - az indítványozó állításával ellentétben semmiképp nem tekinthető büntetésnek, vagy kegyetlen, embertelen, megalázó elbánásnak, épp ellenkezőleg, hiszen az - a társadalom egésze életének és egészségének alkotmányos védelmét szolgálja, amelynek - többek között a megfelelő jogi környezet megteremtésén keresztül történő - megvalósítása az állam objektív intézményvédelmi kötelezettsége.

A támadott rendelkezések célja az egyének mellett a társadalom egésze életének és egészségének — a védettség igazolásán keresztül történő - védelme a koronavírus-járvány terjedésének mérséklése, illetve leküzdése, valamint annak egészségügyi, társadalmi és gazdasági hatásai csökkentése érdekében.

Mindezek alapján kijelenthető, hogy mivel a Rendelet, illetve annak kifogásolt rendelkezései által szabályozott védettségi igazolvány helyett nem áll rendelkezésre más alkalmas, illetve enyhébb eszköz a koronavírus elleni védettség igazolására, és ezáltal a fertőzés elleni védekezésre, a támadott előírások egyértelműen feltétlenül szükségesek és - a veszélyhelyzet ideje alatt hatályos előírásokként - arányosak a társadalom életének és egészségének védelme a koronavírus-járvány terjedésének mérséklése, leküzdése, és ezen belül annak egészségügyi, társadalmi és gazdasági hatásai csökkentése, mint legitim célok

eléréséhez, amelyek fontossága meghaladja a védettségi igazolvánnyal nem rendelkezők tekintetében megvalósuló alapjog-korlátozással esetlegesen okozott hátrányt.

A fentiekben írottak alapján egyértelműen megállapítható, hogy a támadott Rendelet valamennyi előírása összhangban áll az Alaptörvény indítványozó által sérülni vélt rendelkezésével, amelyet az alábbiakban bemutatott alkotmánybíróági gyakorlat tovább erősít.

Rendeletnek nincs olyan előírása, amely az indítványozó részéről sérülni vélt bármely alapvető jog tekintetében a védettségi igazolvánnyal nem rendelkező személyekre vonatkozóan hátrányos előírást, vagy valamiféle korlátozást rögzítene.

Az indítvány indokolása számos, de kizárólag egészségügyi tudományos publikációkra, kutatásokra, vizsgálatokra vonatkozó hivatkozásokat tartalmaz, a konkrét rendelkezések folytán csakis ezekre alapozottan állítja az indítványozók alapjogainak sérelmét. Az Alkotmánybíróság ugyanakkor kifejtette már korábbi eljárásaiban, hogy az alkotmánybíróági eljárásnak nem célja, hogy tudományos oldalról vitatott kérdésekben állást foglaljon, az ilyen irányú állásfoglalás nem tartozik a hatáskörébe/„). Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint tehát nem sértik az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdéseit a Rendelet támadott, védettség igazolására, illetve a védettségi igazolványra vonatkozó szabályai.

A Ptk. 2:10. § (1) bekezdése szerint „, Kiskorú az, aki a tizennyolcadik életévét nem töltötte be.”, a 4:146. § (1) bekezdése szerint pedig „A kiskorú gyermek szülői felügyelet vagy gyámság alatt áll.” A (2) bekezdés értelmében pedig a szülői felügyelet - többek között - a kiskorú gyermek gondozásának, nevelésének, tartózkodási helye meghatározásának, törvényes képviselőjének jogát és kötelességét foglalja magában.

A Ptk. előbbieken idézett szabályaitól függetlenül is köztudomású tény, hogy a kiskorú gyermekeknek jellemzően a szülők (vagy más felnőtt) kíséretével van lehetőségük igénybe venni bizonyos - a felnőtt korúak számára adott esetben, a járvány elleni védekezés érdekében védettségi igazolvány bemutatásához kötött- szolgáltatásokat.

Az Alkotmánybíróság a már idézett határozatában leszögezte, hogy a védettségi igazolvánnyal rendelkező személyek nem alkotnak homogén csoportot azokkal, akik személyében ez a feltétel nem áll fenn, hiszen a „védettséggel rendelkező személyek kisebb arányban vannak kitéve a megfertőződés veszélyének, kisebb eséllyel adják tovább a fertőzést, illetve - megfertőződés esetén - a betegség akár tünetmentesen, de valószínűsíthetően kevésbé súlyos szövődményekkel zajlik le szervezetükben (Ld, 27/2021. (XI. 5.) AB határozat, indokolás [91].

A testület fenti megállapítása alapján egyértelmű, hogy a kiskorú gyermekek számára szülői felügyelettel igénybe vehető szolgáltatások, illetve programok esetében a védettségi igazolvánnyal rendelkező, és azzal nem rendelkező személyekhez hasonlóan - a szülői szükségyszerű jelenlét okán különböző helyzetben vannak a védettségi igazolvánnyal rendelkező szülők kiskorú gyermekei a védettségi igazolvánnyal nem rendelkező szülők gyermekeihez képest. Hiszen amellett, hogy a védett szülők kisebb eséllyel adják tovább a fertőzést a saját kiskorú gyermekeiknek, nyilvánvaló, hogy a szülői jelenlét következtében nagyobb a vírus továbbadásának a veszélye (mind más kiskorú gyermekek, mind pedig más szülők tekintetében) olyan esetben, ha a koronavírus elleni védettséggel nem rendelkező szülők kíséretében jelennek

meg a kiskorú gyermekek a különböző szabadidős programokon, illetve a kiskorú gyermekek a különböző szolgáltatásokat védettséggel nem rendelkező szüleikkel együtt veszik igénybe.

A szülők védettsége, és azt ezt igazoló védettségi igazolvány tehát a kiskorú gyermekek érdekét, az ő védelmüket is szolgálja, amely az államnak - az Alaptörvény XV. cikk (5) bekezdéséből fakadó - alkotmányos kötelezettsége.

Az előbbieken írottakat támasztja alá az Alkotmánybíróság azon határozata (18/2020. (VII. 21.) AB határozat, Indokolás [47]), amelyben rámutatott, hogy „ (...) [a gyermeknek a védelemhez és gondoskodáshoz való joga speciális szerkezetű és több pólusú: jogosultja a gyermek, míg kötelezettje elsődlegesen a család (a szülők), másodlagosan pedig - kiegészítő, illetve pótló jelleggel - az állam. (...) Abban az esetben, ha a család nem tudja ezen kötelezettségét teljesíteni, az államnak a gyermekek védelemhez és gondoskodáshoz való jogát nem pusztán passzív, hanem aktív, tevőleges, támogató magatartással kell érvényre juttatnia (legutóbb példái: 3255/2019. (X. 30.) AB határozat, Indokolás [36]; 3080/2019. (IV. 17.) AB határozat, Indokolás [44]-[51]). [Megerősítette, hogy] az Alaptörvény XVI. cikkéből eredő kötelezettségek az állam számára azt írják elő, hogy - valamennyi joggal összefüggésben - az egyes jogintézmények szabályozása során tartsa szem előtt a gyermekek érdekeit, e tevékenységén keresztül segítse elő a megfelelő fejlődésüket, az ehhez szükséges alapvető feltételeket biztosítsa (3142/2013. (VII. 16.) AB határozat, Indokolás [27]). Az államot tehát intézményvédelmi kötelezettségéből eredően egyes esetekben a gyermek érdekében, a gyermeknek az Alaptörvény XVI. cikkben foglalt fejlődéshez és gondoskodáshoz való jogával kapcsolatban beavatkozási kötelezettség terheli. ”.

A gyermekek megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz való jogával, valamint az egészséghez való joggal összefüggésben megemlíthető még az Alkotmánybíróság azon határozata is (3/2020. (I. 3.) AB határozat, Indokolás [53]), amelyben a testület a vállalkozáshoz való jog korlátozásának alkotmányossága tekintetében foglalt állást:

A gyermekek megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz való jogával, valamint az egészséghez való joggal összefüggésben megemlíthető még az Alkotmánybíróság azon határozata is (3/2020. (I. 3.) AB határozat, Indokolás [53]), amelyben a testület a vállalkozáshoz való jog korlátozásának alkotmányossága tekintetében foglalt állást:

- „(...) megállapítható, hogy az Alaptörvény XX. cikk (1) bekezdésében, valamint a XVI. cikk (1) bekezdésében foglalt alapjogok (az egészséghez való jog, valamint a gyermekeknek a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéshez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz való joga), továbbá az Alaptörvény XV. cikk (5) bekezdésében foglalt, az államot a gyermekek védelme tekintetében terhelő alkotmányos kötelezettség teljesítése — összefüggésben a társadalom közegészségügyi állapotának közép-, illetve hosszútávon történő javításával - megfelelő súlyú alkotmányos indokát adják a vállalkozáshoz való alapjog korlátozásának az elektronikus cigaretta kereskedelmével összefüggésben. Az államnak a fent említett alapjogok, illetve alaptörvényi kötelezettség érvényesülését/teljesítését biztosító objektív intézményvédelmi kötelezettsége teljesítése során biztosítania kell azt, hogy a társadalom egészét, és kiemelten a fiatalok testi és lelki egészségét, minél kevesebb káros hatás érje.” (Ld. Indokolás [53])
- „[a] törvényalkotó - az Alaptörvény keretei között - szabadon mérlegelheti azt, hogy az alapjogok védelme és az ezt szolgáló objektív intézményvédelmi kötelezettségének a

teljesítése körében milyen preventív, a kockázatokat minimalizáló törvényi szabályozás kialakításával kívánja biztosítani a gyermekek és a fiatalok egészségének védelmét." (Ld. Indokolás [54])

Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata alapján tehát megállapítható, hogy az állam az objektív intézményvédelmi kötelezettsége körében köteles a gyermekek egészsége védelmének érvényesülését aktív, tevőleges magatartással, megfelelő jogszabályi környezet kialakításával is biztosítani, amely során az Alaptörvény keretei között szabadon mérlegelheti azt, hogy milyen preventív, a kockázatokat minimalizáló törvényi szabályozás kialakításával kívánja ezt megvalósítani. Annak ellenére, hogy a Rendeletnek nincs olyan szabálya, amely a védettségi igazolvánnyal nem rendelkező személyek egészséghez való jogának érvényesülése tekintetében hátrányos előírást, vagy valamiféle korlátozást rögzítene, az indítványozó erre irányuló érvelésével összefüggésben az alábbiakat érdemes figyelembe venni:

Az Alkotmánybíróság a 3292/2017. (XI. 20.) AB határozatában, hangsúlyozza az állam intézményvédelmi kötelezettségét. Az Alkotmánybíróság fentiekben ismertetett következetes gyakorlata alapján tehát az a következtetés vonható le, hogy az egészséghez való jog érvényesülése érdekében az állam az objektív intézményvédelmi kötelezettsége körében köteles olyan, az orvostudomány mindenkor állására figyelemmel lévő jogi környezet kialakítására, amely preventív jelleggel gondoskodik a megbetegedések megelőzéséről.

Az indítványozó szerint az egészségügyi ellátás védettségi igazolványhoz kötése sérti az Alaptörvény XX. cikk (1) bekezdésében meghatározott testi és lelki egészséghez fűződő alapjogát, mert védettségi igazolvány hiányában több egészségügyi szolgáltatást nem tud igénybe venni, mivel azokat PCR, vagy antigén teszthez, illetve védettségi igazolványhoz kötötték.

Az Alaptörvény II. cikke rögzíti minden ember élethez való jogát, az Alaptörvény XX. cikk (2) bekezdése pedig az (1) bekezdésre utalással - meghatározza, hogy a testi és lelki egészséghez való jog érvényesülését Magyarország - többek között - a munkavédelem és az egészségügyi ellátás megszervezésével segíti elő.

Az államnak tehát az élethez és az egészséghez való joghoz kapcsolódó objektív intézményvédelmi kötelezettségéből fakadó alkotmányos feladata e jogok érvényesülését - a koronavírus járvány okozta megbetegedés megelőzése, megfertőződés esetén pedig a betegség egészségügyi ellátás keretében történő kezelése útján - biztosítani valamennyi Magyarország területén tartózkodó ember számára, ezen alaptörvényi kötelezettség pedig kizárólag a működőképes egészségügyi ellátórendszer keretében, orvosok és egészségügyi dolgozók közreműködése útján teljesíthető.

Az állam tehát - az előbbiekben említett alkotmányos kötelezettsége teljesítése céljából - köteles megfelelő feltételeket biztosítani az orvosok és egészségügyi dolgozók egészségének megőrzése, védelme és ezáltal a munkájuk folyamatos teljesíthetősége érdekében, amelyet a járvány helyzet súlyosbodása esetén kizárólag az egészségügyi ellátást igénybe vevő betegek koronavírus elleni védettsége segít elő. A védettséget pedig a Rendelet értelmében a védettségi igazolvány tanúsítja.

Hangsúlyozandó továbbá, hogy mind az orvosok és más az egészségügyi dolgozók egészsége, illetve védettsége, mind pedig egészségügyi ellátást igénybe vevő páciensek védettsége hozzájárul az egészségügyi intézményekben kezelt, adott esetben legyengült szervezetű beteg, sérült, vagy frissen operált emberek egészségnek megőrzéséhez és mielőbbi felépüléséhez.

Azok, akik védettségi igazolvánnyal rendelkeznek, mert az oltást felvették, vagy a fertőzésen átestek, nem alkotnak homogén csoportot azokkal, akik személyében ez a feltétel nem áll fenn. A rendelet szerinti védettséggel rendelkező személyek kisebb arányban vannak kitéve a megfertőződés veszélyének, kisebb eséllyel adják tovább a fertőzést, illetve - megfertőződés esetén - a betegség akár tünetmentesen, de valószínűsíthetően kevésbé súlyos szövődménnyel lezajlik.

Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben ismételten emlékeztet arra, hogy következetes gyakorlata szerint abban az esetben, ha szaktudományi kérdésekben mértékadó nemzetközi intézmény által képviselt álláspont egyértelműen azonosítható, azt elfogadja, mivel ezen álláspont szaktudományos megalapozottságának elvitatása kívül esik az Alkotmánybíróság hatáskörén (lásd különösen: Abhl., Indokolás [23] és Abh6., indokolás [43]).

Az Alkotmánybíróság már többször kifejtette, hogy „nem minősül megengedhetlen megkülönböztetésnek, ha a jogi szabályozás eltérő jogalanyi körre vonatkozóan állapít meg eltérő rendelkezéseket. Az egyenlőség követelménye a jog általi egyenlőként való kezelésre irányuló alkotmányos elv, amely az azonos (homogén) szabályozási körbe vont jogalanyoknak a jogokból való egyenlő részesedését védi. Ez tehát azt jelenti, hogy abban az esetben minősül alaptörvényellenesnek a megkülönböztetés, ha a jogszabály a szabályozás szempontjából azonos csoportba tartozó (egymással összehasonlítható) jogalanyok között tesz különbséget anélkül, hogy annak alkotmányos indoka lenne.” [Legutóbb lásd: 3073/2021. (ÜL 4.) AB határozat, Indokolás [19]] Amennyiben tehát különböző helyzetben lévő személyeket, csoportokat kezel eltérően a jogalkotó, a támadott szabályozás diszkriminatív jellege nem állapítható meg az Alaptörvény XV, cikk (2) bekezdése alapján.

Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy a fentebb kifejtett okoknál fogva mindazok, akik az oltást beadatják, hozzájárulnak nemcsak a saját, hanem szűkebb közösségük, a társadalom többi tagjának egészségének megőrzéséhez, valamint a világjárvány felszámolásával összefüggő erőfeszítésekhez és a korlátozások felszámolásához is.

Végezetül megjegyezhető, hogy egyébként a Rendeletnek nincs olyan előírása, amely a védettségi igazolvánnyal nem rendelkező személyekre eltérő szabályt, vagy valamiféle korlátozást állapítana meg.

Az Alkotmánybíróság a 27/2021. (XI. 5.) AB határozatában már kifejtette a véleményét az oltások kapcsán sérülni vélt emberi méltósághoz való joggal, önrendelkezési joggal, valamint az oltások felvételére történő vélt kényszerítéssel összefüggésben.

Az Alkotmánybíróság gyakorlata alapján egyértelmű, hogy a Rendelet támadott előírásai kapcsán az emberi méltósághoz való jog, valamint az önrendelkezési jog sérelme nem merül fel.

6.

„A koronavírus elleni védettség igazolásáról szóló 60/2021. (II. 12.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Rendelet) megalkotása a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX törvény (a továbbiakban: Jat.) előírásainak nem felel meg, mert a hatásvizsgálat mellőzésével meghozott jogszabály érvénytelen.”

Álláspontunk szerint a hatásvizsgálat elmaradása önmagában nem teszi a támadott Rendeletet törvényellenessé. Sem a Jat., sem pedig a részletszabályokat kibontó, az előzetes és utólagos hatásvizsgálatról szóló 12/2016. (IV. 29.) MvM rendelet nem rendelkezik a hatásvizsgálat elmaradásának esetleges jogkövetkezményeiről.

Mindezt alátámasztja a Kúriának a telekadóval kapcsolatosan meghozott alábbi határozatai:

Köf.5026/2016/4. számú döntés:

„A döntésben a Kúria az alábbiakat állapította meg: „A Jat. 17. §-ában foglalt hatásvizsgálati szabály a jogszabály-előkészítéshez kapcsolódik. A normakontrollt ellátó bíróságoknak, így az Alkotmánybíróságnak és a Kúria Önkormányzati Tanácsának is egybecsengő a gyakorlata a tekintetben, hogy a jogalkotási eljárásban nem minden szabály megsértése vezet az adott norma megsemmisítésére. Csak a jogalkotási eljárás garanciális szabályainak be nem tartása vonja maga után a legerősebb szankciót, a jogszabály hatályon kívül helyezését [Lásd pl. a 29/1997. (IV. 29.) AB határozatot, ABH 1997, 122., vagy a Köf.5.055/2013/9. számú határozatot]”.

„A Kúria megítélése és gyakorlata szerint a Jat. 17. § (1) bekezdésben foglalt hatásvizsgálat elmaradása önmagában nem ad alapot az önkormányzati rendelet megsemmisítésére, a jogszabály előkészítőjéhez címzett előzetes hatásvizsgálat elmaradása vagy nem kielégítő volta nem tekinthető a jogalkotási eljárás garanciális rendelkezésének, ennek megsértése nem vezet a norma megsemmisítésére”.

Köf.5027/2016/4. számú döntés:

„A Köf.5027/2016/4. számú döntésben – építményadóval kapcsolatos szabályozással összefüggésben – kimondta, hogy a „felek között nem volt vitatott, hogy az önkormányzat nem készített előzetes hatásvizsgálatot az Ör.-beli adómérték módosítását megelőzően. Ugyanakkor meg kell állapítani azt is, hogy a Jat. a hatásvizsgálat elkészítését nem teszi a megalkotandó jogszabály érvényességi feltételévé.

Az önkormányzati rendeletek esetében pedig a hatásvizsgálatok kapcsán nincs további olyan jogszabályi kötelezés, amelyből annak hiányát a Jat. rendelkezésein kívül jogszabálysértésnek lehetne tekinteni. Az önkormányzati rendeletek nem tartoznak az előzetes és utólagos hatásvizsgálatról szóló 12/2016. (IV. 29.) MvM rendelet hatálya alá sem. Ezért a Kúria arra tekintettel nem állapította meg az Ör. 2. §-ának törvénysértését, hogy az önkormányzat a jogalkotást megelőzően nem készített a Jat. 17. §-a szerint hatásvizsgálatot

7.

„A Rendelet súlyosan és diszkriminatív módon korlátozza a magyar állampolgárok jelentős részének alapjogait. A védettség definíciójának és a védettek körének meghatározása hibás és megkérdőjelezhető, mert a T-sejtes immunitással rendelkező személyeket annak ellenére zárja ki a védettek köréből, hogy az sem egészségügyileg, sem tudományosan nem igazolható. Mindez számos alapjog sérelmét okozza.”

Az emberek védettségi igazolványon alapuló diszkriminatív megkülönböztetése vonatkozásában az Alkotmánybíróság a IV/1093/2021. számú határozatában már kifejtette az álláspontját, amelyre a lentiek szerint utalunk:

„azok, akik védettségi igazolvánnyal rendelkeznek, mert az oltást felvették vagy a fertőzésen átestek, nem alkotnak homogén csoportot azokkal, akik személyében ez a feltétel nem áll fenn. Az R1. szerinti védettséggel rendelkező személyek kisebb arányban vannak kitéve a megfertőződés veszélyének, kisebb eséllyel adják tovább a fertőzést, illetve - megfertőződés esetén - a betegség akár tünetmentesen, de valószínűsíthetően kevésbé súlyos szövődményekkel zajlik le szervezetükben.

Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben korábban kimondta, hogy következetes gyakorlatuk szerint abban az esetben, ha szaktudományi kérdésekben mértékadó nemzetközi intézmény által képviselt álláspont egyértelműen azonosítható, azt elfogadja, mivel ezen álláspont szaktudományos megalapozottságának elvitatása kívül esik az Alkotmánybíróság hatáskörén.

Az Alkotmánybíróság már többször kifejtette, hogy „nem minősül megengedhetetlen megkülönböztetésnek, ha a jogi szabályozás eltérő jogalanyi körre vonatkozóan állapít meg eltérő rendelkezéseket. Az egyenlőség követelménye a jog általi egyenlőként való kezelésre irányuló alkotmányos elv, amely az azonos (homogén) szabályozási körbe vont jogalanyoknak a jogokból való egyenlő részesedését védi. Ez tehát azt jelenti, hogy abban az esetben minősül alaptörvény-ellenesnek a megkülönböztetés, ha a jogszabály a szabályozás szempontjából azonos csoportba tartozó (egymással összehasonlítható) jogalanyok között tesz különbséget anélkül, hogy annak alkotmányos indoka lenne.” Amennyiben tehát különböző helyzetben lévő személyeket, csoportokat kezel eltérően a jogalkotó, a támadott szabályozás diszkriminatív jellege nem állapítható meg az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdése alapján.”

Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint nem állapítható meg érdemi összefüggés a Rendelet támadott rendelkezései és az emberi méltósághoz való jog között, ekképpen az alapjog korlátozás ténye - így pedig a kifogásolt rendelkezések alaptörvény-ellenessége fogalmilag kizárt.

A fentiek, az Alaptörvény és az Alkotmánybíróság következetes gyakorlatából levezetett közjogi érvelésen túl szükségesnek látom a Tisztelt Alkotmánybíróság tájékoztatását az alábbi szakmai megfontolásokról is. Ezen érvek egyértelművé teszik, hogy az állam fentiekben is jelzett, az élet védelméhez kapcsolódó intézményvédelmi kötelezettségéből is adódóan a védettségi igazolvány alkalmazásának bevezetése – az általa igazolt tények alapvető jelentőségére tekintettel a védett alapjogok szempontjából – megkerülhetetlen és arányos eszköz volt az állam alkotmányos kötelezettségének teljesítése érdekében.

Köztudomású, hogy egyre több országban rekordot dönt a COVID-19 fertőzés, ugrásszerűen emelkedik a megbetegedések száma és a halálozási arány. Az orvostudomány jelenlegi állása szerint a járvány terjedésének csökkentésére, a vírus okozta megbetegedés megelőzésére, az életveszélyes állapot, valamint a nem ritkán halálos kimenetelű fertőzés elkerülésére a legalkalmasabb, legszükségesebb, és leghatékonyabb eszköz a védőoltás, amelynek célja az egyéni élet és egészség mellett az egész társadalom védelme.

Az orvostudományi kutatásokban részt vevő kutatók közössége a világ több pontján rekordidő alatt biztonságos és hatásos oltóanyagokat fejlesztett ki. A gyorsaság ellenére a potenciális oltóanyagokat az Európai Gyógyszerügynökség szigorú vizsgálatnak veti alá, mely biztosítja, hogy az engedélyezett és ténylegesen forgalomba hozott oltóanyagok hatásosak, biztonságosak.

Az erőforrások és a szakértelem nagyfokú mozgósításának köszönhetően felgyorsult az oltóanyagok fejlesztésének, értékelésének és engedélyezésének folyamata.

Magyarország biztosítja, hogy kizárólag olyan oltóanyagok legyenek forgalomban a COVID-19 ellen, amelyek megfelelnek a szigorú előírásoknak a biztonságosságot és hatékonyságot illetően.

Az oltóanyagok felkészítik immunrendszerünket arra, hogy felismerje a kórokozót és kivédje a támadást. A védőoltás beadása immunválaszt vált ki, így abban az esetben, ha a beoltott személy később megfertőződik a koronavírussal, immunrendszere felismeri a vírust, és már fel van készülve a vírustámadás kivédésére.

Valamennyi rendelkezésre álló oltás esetében a gyártók által, illetve az orvostudomány jelenlegi állása szerint ismert és publikált mellékhatások a koronavírus fertőzés lehetséges következményeinek, szövődményeinek, továbbá az egész pandémia következményeinek tükrében elhanyagolhatóak.

Statisztikailag előfordulhat, hogy az oltott személy is megbetegedhet, illetve továbbadhatja a fertőzést, melynek lehetősége azonban számos más tényező függvénye, ez függhet a beoltott életkorától, általános fizikai állapotától, esetleges krónikus betegségeitől, illetve ezt a védőoltás típusa, a kapott védőoltások száma és az utolsó oltástól eltelt időtartam is befolyásolja. Ennek statisztikai valószínűsége azonban ahhoz képest lényegesen alacsonyabb, hogy egy oltatlan személy megbetegedése jóval súlyosabb tüneteket, kórlefolyást és szövődményeket eredményez, így az oltatlanok esetében a koronavírus fertőzés vagy annak szövődményei okozta halálozás is jóval valószínűbb. Kijelenthető, hogy az oltottak esetében a megfertőződés esetén a tünetmentes kórlefolyásnak, tünetes megbetegedés esetében pedig az enyhe tünetekkel járó, szövődményektől mentes lefolyásnak jóval nagyobb esélye van, mint az oltatlanok körében. Egy oltott személy tünetekkel járó megbetegedésének kezelése is jóval kisebb mértékben terheli az egészségügyi ellátórendszer kapacitásait, mint egy oltatlané, akinél jóval valószínűbb a kórházi fekvőbeteg ellátás, továbbá az intenzív osztályon történő ellátás, ennek keretében pedig az invazív vagy nem invazív lélegeztetés szükségessége.

Hangsúlyos továbbá, hogy az Alkotmánybíróság a kötelező védőoltások alkotmányjogi vetületével foglalkozó 39/2007. (VI. 20.) AB határozatában a tárgybeli ügy szempontjából releváns megállapításokat tett. Úgy, mint „tekintettel a természettudományos előfeltevésekre, az (...) előírt, életkorhoz kötött védőoltások alkalmas és szükséges eszköznek minősülnek egyfelől a gyermekek megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődésének biztosításához, másfelől az egész társadalom fertőző betegségekkel, járványokkal szembeni védelméhez” [39/2007. (VI. 20.) AB határozat, ABH 2007, 464, 487].” Továbbá megállapította, hogy „az alkotmánybírósági eljárás során nem kérdőjelezhető meg, hogy a védőoltások (köztük az életkorhoz kötött védőoltások) az emberi szervezet fertőző betegségekkel szembeni ellenálló képességének fokozását és a fertőző megbetegedések elterjedésének megelőzését szolgálják. Tehát egyfelől az egyént (a gyermeket) védik a fertőzéstől, másfelől az egész társadalmat a járványok megjelenésétől” [39/2007. (VI. 20.) AB határozat, ABH 2007, 464, 485). Továbbá „az államnak is biztosítania kell a gyermekek számára azt a védelmet és gondoskodást, amely a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődésükhöz szükséges. Ezért az államnak akár a szülőkkel szemben is védelmeznie kell a gyermekek önálló érdekeit. Mivel a védőoltások az érintett egyén és a társadalom többi tagjának

egészségét védik, a gyermekeknek érdekük fűződik ahhoz, hogy megkapják az életkorhoz kötött védőoltásokat. Továbbá a gyermekközösségek tagjainak érdekük fűződik ahhoz, hogy a közösség tagjai minél nagyobb számban legyenek immunizáltak” (39/2007. (VI. 20.) AB határozat, ABH 2007, 464, 493). A testület leszögezte továbbá, hogy „az alkotmánybíróági eljárás során nem kérdőjelezhető meg, hogy a védőoltások (köztük az életkorhoz kötött védőoltások) az emberi szervezet fertőző betegségekkel szembeni ellenálló képességének fokozását és a fertőző megbetegedések elterjedésének megelőzését szolgálják. Tehát egyfelől az egyént (a gyermeket) védik a fertőzéstől, másfelől a gyermeket körülvevő kisebb közösséget, valamint az egész társadalmat a járványok megjelenésétől.”

A covid fertőzésen átesett vagy/és beoltott embernél az antitestek mellett a vérben keringő vagy a nyirokcsomókban, a csontvelőben „alvó” különböző memóriasejteknek is nagyon fontos szerepük lehet a vírus leküzdésében.

A COVID-19 elleni oltás nemcsak ellenanyag termelődését eredményezi, hanem arra is ösztönzi az immunrendszert, hogy T-sejteket aktiváljon. A T-sejtek immunológiai memóriát biztosítanak, amely hosszú távú védelmet jelent. A T-sejtes immunitás beindulásának előfeltétele a fertőzésen történő átesés vagy az oltás felvétele, ami az ellenanyag termelésére készíteti a szervezetet.

Megjegyzendő, hogy a T-sejtes immunválasz és védettség kérdését illetően valóban több, COVID specifikus T-sejtes Interferon Gamma Release Assay (IGRA) létezik a piacon, bár ezek többsége ELISA alapú, és az esetleg könnyebben hozzáférhető változatok csak kutatási célra használhatók (RUO, research use only), a reagens nagyon költséges. Létezik CE jelzésű (IVD) T-sejtes S1 protein specifikus IGRA-teszt, de ennek az ELISA teszthez képest speciális műszer igénye van (ELISPOT), rutin használatra egy kiértékelő szoftver is szükséges, és a reagens szintén drága. Jelenleg a rutin napi gyakorlatban validált, a SARS-CoV-2 vírus elleni T-sejtes immunválaszt mérő teszt még nem használatos. A TSpot alapú IGRA tesztek szenzitivitása általában meghaladja az ELISA alapú IGRA tesztekét. Ennek a tesztnek az eredménye tapasztalatok szerint teljesen egybeesik az IgG ellenanyag titerrel. Akinek nincs a cut off feletti IgG ellenanyaga, annak nincs sejtvesztés sem.

A vérben kimutatható antitestek mennyiségéből nem lehet pontos következtetéseket levonni a fertőződés idejéről, súlyosságáról vagy hosszáról, de arra azért lehet következtetni, hogy az illető találkozott a vírussal és tünetekkel vagy tünetmentesen, de átesett a fertőzésen.

Az uniós digitális covid igazolvánnyal összefüggésben figyelemre méltó az Alkotmánybíróság 27/2021. (XI. 5.) AB határozata, amelyben többek között rögzítette (Ld. Indokolás [89]) a következőket:

„(...) A másodlagos uniós jogi források közül az Európai Parlament és a Tanács COVID-19-világjárvány idején a szabad mozgás megkönnyítése érdekében az interoperábilis, COVID-19-oltásra, tesztre és gyógyultságra vonatkozó igazolványok (uniós digitális Covid-igazolvány) kiállításának, ellenőrzésének és elfogadásának keretéről szóló 2021/953 (EU) rendelete a magyar védettségi igazolványhoz hasonló igazolvány bevezetéséről szól, amelynek célja az uniós polgárok szabad mozgásának elősegítése. A rendelet koronavírus ellen beoltottak, illetve a fertőzésen átesettek részére biztosítja az uniós digitális Covid-igazolványra való jogosultságot. E

rendelet preambuluma szerint „[a]zok a személyek, akiket beoltottak, vagy akik a közelmúltban negatív Covid19 teszteredményt kaptak, valamint akik az előző 6 hónapban felgyógyultak a Covid19-ből, a jelenlegi – és folyamatosan alakuló – tudományos bizonyítékok alapján úgy tűnik, hogy kisebb kockázattal fertőznek meg másokat a SARS-CoV-2-vel. Nem szabad korlátozni azon személyek szabad mozgását, akik – például azért, mert védettek a SARS-CoV-2-vel szemben, és nem adhatják tovább azt – megalapozott tudományos bizonyítékok alapján nem jelentenek jelentős közegészségügyi kockázatot, mivel az ilyen korlátozások nem szükségesek a közegészség védelemére vonatkozó célkitűzés eléréséhez.” (Az Európai Parlament és a Tanács 2021/953 (EU) rendelet, Preambulum (7)) Azaz az uniós jog is alacsonyabb közegészségügyi kockázatúnak ismeri el a fertőzésen átesetteket és az oltottakat azoknál, akik oltással nem rendelkeznek, illetve nem estek át a fertőzésen.

Az Alaptörvény fentiekben bemutatott rendelkezései, valamint a Tisztelt Alkotmánybíróság következetes gyakorlatából levezetett közjogi érvek, és az orvostudomány jelenlegi, naprakész eredményeiből levont és azokkal egyértelműen alátámasztott szakmai indokok alapján kérem a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy az alkotmányjogi panaszt tevő beadványozó indítványát utasítsa el.

2021 DEC. 13

Tisztelettel

Prof. Dr. Horváth Ildikó

egészségügyért felelős államtitkár

